և եղկելի կանայք, աղջկունք և մանկունք ի պատուհանից տանց զպատկերս սրբոց և աստուածածնայ արտաքս բերեալ, ցուցանէին նոցա. ի սէր նոցա լալագին արտասուօք ողորմ հառաչմամբ մորմոքէին, պաղատէին չար ինչ չառնել անձանց իւրեանց. զսակաւիկն մնացեալ յընչից իւրեանց, ի պէտս ապրուստից յայս դառն կարօտութեան ժամանակիս, չխուել, չառնուլ, չբառնալ. Թէպէտ սոքա զայս ամենայն պաղատէին, Թէպէտ և յոտս աղտեղեալս նոցա զհամբոյր շրթանց իւրեանց մատուցանէին նոցա, որք ի չմարդիս համարեալ էին, սակայն ոչինչ օգտէին. այլ նոքա կծանէին, կապտէին, կողոպտէին. և յոր ձեռնհաս էին՝ ոչ զանց առնէին, և ի խորհրդոց իւրեանց և ի կամաց չարութեան ոչ զիջանէին: Քանդեցին, աւերեցին զերկիրն, և զցանկալի ցանկալի ընչից պերճութիւն և զճոխութիւն յանձինս զրաւեցին, առին գնացին յիւրեանս, և ոչ Թողին ինչ՝ զոր նկատեցին աչք իւրեանց. և զամենայն չայխայս զտեալս անդ կապեցին իւրեանց եէտէկս, և հեռացան մերժեցան հարուստ մի և հասին ի զէթին պուռնուն: Անտի դարձեալ արձակեցին նաւ մի ի քաղաքն, երԹայր յոխորտանօք՝ եհաս եկաց անդ մօտ ի քաղաքն, էարկ հուր ի նաւսն. այրեաց հրդեհեաց զամենայն գեղեցկութիւնն և զամրութիւնն նորաշէն՝ տաճկին. եկաց հանդիպոյ, տեսին և զուարճացան տեսարանք նոցա, խայտացին և ծափս հարին ի վերայ Թշուառութեան աւելեաց իւրեանց, և մխիԹարեցին զանձինս իւրեանց չարեօք նոցա: Դարձան ապա առ իւրեանս, և ցուցին զոր գործեցին. Թողին և այնպէս զքաղաքն, և գնացին յոր և կամեցան: Այս անցք առմանն միտիլինու: Գօնսուլն ֆռանսայու որ ի միտիլի՝ հազիւ հանդերձ կնաւ իւրով, զգեստուքն որ ի վերայ ասեն մարԹացաւ զանձն ապրեցուցանել ի փառս կղզին, անդ պատւինիլ առ ժամանակ ինչ, մինչև տեսցէ զկատարած գործոյն՝ յոր վճարեսցի, Թողեալ զամենայն ինչս ի յափշտակութիւն նոցա:

Հայ ոմն պէյօղլուցի Ճնկլիկ մականուանեալ՝ բարձեալ յաղեքսանդրու ի նաւ ֆռանսըզի աւելի քան զհարիւր հազար դենարաց բեռինս բրնծաց և խահվէից և խնկոց տանէր ի կոստանդնուպօլիս, զորոյ զառաջս առեալ հիւսիսայինքն, յափշտակեն զամենայն ինչս նորա, և տանին ի փառս ի զօրապետն իւրեանց ի օրլօֆ, և զհայն ընդ նմա, և նա տայ նմա եօԹն հազարաց ինչս ի ձեռս նորա, և զայլս առնու առ իւր, և Թուղթ մի ի ձեռս հայոյն իբր առյապայն վճարել. որ զայս օրինակ բազմաց ասեն արարեալ, և նա անդ այնպէս դեգերեալ կայ՝ հնարս ինչ գտանել, բայց ամենևին չիք յոյս: Եւ այլ քանի մի հայոց այս անցք դիպեալ են, որք այժմ դեգերին անդ ողբալով: Իսկ յունաց անԹիւ և անհամար այսպիսի անցք. վասն որոյ Թէ ուշափ այժմ անիծանեն և հայհոյեն զնոսա, տկարանամ ընդ գրով արկանել: Տեսի և խօսեցայ ընդ բիւրս ի յունաց. չգտի չտեսի զոք, որ բարիս խօսէր զնոցանէ, կամ ցանկացօղ լիցի նորա զալստեանն: Ամենայն կղզիք ապականեալ են արիւնհեղութեամբ և զրկանօք ի ձեռաց արանց ամպարշտաց, որք իբր ջատագովք հիւսիսայնոյն՝ աներկիւղ յումեքէ՝ զոր կամին կողոպտեն, զոր ցանկան պղծեն, և ընդ որ զչարին սպանանեն. չիք որ քննէն, չիք որ դատէն: Ամենեքեան սոքա զգեստաւորեալ զօրէն խալիօնճիի տաճկին, զոյգ մի փիշտօֆից ի մէջս, և եաԹաղանն առընԹեր, և զսուր երկսայրի առ զստեամբ. և փօշի կարմիր՝ կանաչ՝ սպիտակ իւրաքանչիւր ըստ իւրեանց հաճոյից ի գլուխս:

Ասեն եԹէ այժմ անԹիւ բազմութիւն ի հիւսիսայնոյն նաւուք, և ծնն նաւ գործիք պատերազմականք խումպառայք. կիւլլէք և այլ ինչ: Այժմ աստ զամենայն երկիր զոր առնու մօսկօֆ՝ աւերէ քանդէ Թողու այնպէս և դառնայ յետս, և ոչինչ փոյԹ է նմա տիրել, իբր զի չունի ասեն հրաման: Նաւուցն ֆռանսըզի ամենևին ոչինչ ակնածեն, ըստ հաճոյից քննեն, հային, արգելեն տանիլ ինչ կերակրեղէն ի տաճիկ. և բազում անգամ ես առնուն ի նաւուցն զոր ինչ և կամին. այլ ի նաւս ինկիլիզին և ֆլէմէնկին բազում ակնածութեամբ գնան, աչք խբեն, Թէև տեսանեն զնոսա լի ամենայն բարութեամբ բրնծոյ և ցորենոյ, Թողուն զնոսա տանիլ, զորոց մինչև մեք տեսաք աչօք մերովք, որ զայր յաղեքսանդրու լի բրնծովք են. զոր քննեցին՝ տեսին և աչք խբեցին: Փոքր մի ես վէնէտիկեան նաւուցն ակնածեն, այլ ոչ այնչափ: Այս անցք են այժմ յայսոսիկ վայրս:...

Գրեցաւ յամի տեառն 1771 ի դեկտ. 7